

Asbest, een wondermiddel?

Ruud Stam (ruudstam@tabakspijp.nl)

Aan het einde van de 19^e eeuw werd ontdekt dat er voor asbest allerlei toepassingen waren. Ook in rookwaren werd deze nieuwe vinding toegepast. Zo kennen we de asbestos pijpen. Dit waren pijpen waar door de klei enige asbest werd gemengd om zo een lichte en onbrandbare pijp te kunnen maken. Verschillende fabrieken hebben deze pijpen op de markt gebracht. Duco schrijft de uitvinding toe aan de fabriek van de Bevere in Kortrijk.¹⁴ Maar ook Knoedgen in Bree en Wingender Frères in Chokier hebben deze pijpen vervaardigd. Trumm-Bergmans heeft deze pijpen eveneens in zijn assortiment gehad. Jackson in Birmingham maakte een asbestos pijp met een asbest borsteltje in de steel om zo de tabakssappen te absorberen en heeft ook dit gepatenteerd.¹⁵

Een andere toepassing van asbest die ik onlangs tegenkwam is asbest in tabak om het rookgenot te verbeteren. In het artikel in *'De Tabaksplant'* dat aan deze vinding gewijd is wordt doodleuk vermeld dat dit geheel niet schadelijk is voor de gezondheid omdat asbest geen chemische stof is die ook niet verbrandt.¹⁶

Hoe asbest werd toegepast vermeldt het artikel eveneens:

'Dit door een patent beschermde proces, berust op het vermengen van de rooktabak met kleine hoeveelheden asbest, teneinde beter verbranding te verkrijgen, daar de tabak tot het einde toe geheel droog blijft, en onveranderd denzelfden smaak behoudt. Naarmate der kwaliteit van de tabak en der fijnheid van de asbestvezels, zijn 1 tot 3 pCt. dezer laatste van het gewicht aan tabak voldoende, om een gunstig resultaat te verkrijgen.

Tot bereiding van gesneden rooktabak voor pijp of cigaret, worden de tabaksbladeren tot zekere hoogte op elkaar gestapeld, tusschen elke 2, 3, 4 of meer bladeren eene dunne laag asbest gestrooid, de geheele bundel in bladeren gewikkeld en eindelijk onder ene pers gebracht, waar hij zo lang blijft tot de asbest vezels de kleur van het tabakssap aangenomen hebben, en dus niet meer te herkennen zijn. De uit de pers komende koek wordt dan op de gewone wijze fijn gesneden en is dan voor den handel gereed.'

---

¹⁴ Duco, 1979, p. 9.

¹⁵ Engelen, 1988, p. 51-58.

¹⁶ Anoniem, 1893, p. 2.

Kennelijk gaat het hier om het gebruik van witte asbest (chrysotiel). Pas in de tweede helft van de 20^e eeuw werd duidelijk hoe groot de gezondheidsrisico's van asbest zijn. Door inademing kan asbest longkanker, longvlies- en buikvlieskanker en stoflongen veroorzaken.

Rook smakelijk!

Literatuur:

Anoniem: Asbest en Tabak. De Tabaksplant 20^e jaargang, 14 februari 1893, p. 2.

Duco, D. H.: De naam van de pijp II. Pijpelijntjes V (2), 1979, p. 1-11.

Engelen, J. P. A. M.: Twee vaak geïmiteerde benamingen in de pijpenwereld. PKN11(43), 1988, p. 50-58.